

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425-90.ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"לELŐFIZETESI DIJ: 1 EVRE P 20.—
P 10.—
KÜLFÖLDRE " 1 " P 22.—
Postascheckkontó-szám: 50 791.

Orientálódjunk az Aguda felé!

A most folyó bázeli cionista kongresszuson az ellenzék egyik vezére, a lengyel szejm képviselője, azt az elkéseredett megjegyzést tette, hogy a cionista szervezet a kihalás előtt áll. Ez a megjegyzés alkalmat adott a bécsi Agudasz Jiszroél organumának, a „Jüdische Presse“-nek, hogy elmélkedjék az orthodoxia aktivitásáról és ezzel kapcsolatban a magyar orthodoxia viszonyairól is szöjjön. Laptársunk azt fejtegeti, hogy az Agudának, amely kétségtelenül a világ orthodoxiáját szervezi meg a Tóra szolgálatába, aktív programja és nemcsak cionistaellenes éle van. Mert ha ez így volna és ha igaz volna, amit az elkéseredett cionista mond, akkor már nem is kellene Aguda. Pedig az Agudának pozitív célja: a Tóra szellemében való regeneráció, függetlenül a cionista szervezettől vagy bukásától. Így van Magyarországon is — írja a Jüdische Presse. „Ott passzivitás uralkodik, mert feladatát teljesítve látja az orthodox vezetőség, hogy a multban a neológia támadásait visszaverte, smost, hogy a magyarországi reformmozgalom elvesztette életét, az orthodoxia vezetőségében nincs meg a lendület“. Ennek bizonyítására hivatkozik a „Zsidó Ujság“ egy multkori cikkére.

Laptársunk ránk való hivatkozása igazolja törekvéseink igazát. A külföld a mi lapunkban az orthodoxia szent ideáljainak szócsövét látja Magyarországon. Valóban minden egyes lapszámunk tanuságot tesz ily irányu működésünkről. Mi állandóan felszínen tartjuk az orthodox problémákat és forszírozzuk azok megoldását. Sabbosz, kasrusz, jesiva, talmudtóra, leánynevelés sohasem kerülnék le hasábjainkról.

Véleményünk szerint él még magyar neológizmus (bár konzervatív jelszó alatt), tehát vele szemben még sokáig időszerű az orthodox defenzív védekezés; a cionista szervezet

sem halt meg, tehát az Agudára is szükség van.

A jövőre nézve a hazai orthodoxiában sok aktivitást látunk. Erősen megalapozott orthodox sajtó a magyar orthodoxiának leghűbb tükré, de egyszersmind legfőbb tényezője is. Hogy az aktivitás még ezideig nem mutatkozott, kizárólag az orthodox vezetőségnek, az orth. (!) sajtóval szembeni teljesen érthetetlen negligálásának tudható be!

De mi a Mindenható után az orth. közönségben bizunk, amely 2 évj orth. közcélrt szolgáló munkánk után immár mellettünk áll s így saját erejükből felépítve haladunk a „küim va-aszé“, (fö!l, cselededj!) a célunkul kitűzött cselekvés útján, amelyet a magyar orthodoxia is követni fog. Az orthodox cselekvés helyes útja pedig az Aguda felé való orientálódásban lelhető meg! Küim va-ászé!

Támadás a zsidóság ellen

A mult héten Budapesten tartotta az ORLE (országos református lelkesz egyesület) konferenciáját. Tiszteletreméltóan mély vallásos szellem hatotta át az egész tanácskozást. Nem emlékszünk arra, hogy az ORE (neológ országos rabbi egyesület) ilyen nívóju értekezletet rendezett volna valaha, mint most az ORLE. Többek között előadást tartott Csikesz Sándor professzor, az egyesület főtitkára „kereszténység a zsidóságban“ címen. Egy liberális lap szerint a professzor azt mondotta volna, hogy „a zsidóságban nincs már ótestamentumi lélek“. Azután így folytatta volna: „ami ezenfelül a zsidóság arculatán meglátható, ez bizonyos félig titkolt sóvárgás a kereszténység vagy más lelkiirányzat felé, melyek közé a marxizmust, a szabadgondolkodást, az ateizmust is számítani kell.“

A professzor urnak egyben igaza van és egyben téved, igaza van abban, hogy „a mai zsidóságban nincs ótestamentumi lélek“. Mert a zsidóságnak a Tóra valóban nem „ótestamentum“. A zsidóság sohasem érezte, hogy a kinyilatkoztatás elmult vagy javításra szorul. Azonban az egészen bizonyos, hogy a zsidóság szeretete, önfeláldozása nélkül a kereszténység sem beszélhetne

ótestamentumról s érthetetlen volna számára az újtestamentum is. A hívő zsidó számára az egész dolog el van intézve a Rambam tanításával. „Ez a Tóra nem fog megváltozni s nem jö más Tóra a Teremtőtől.“ És épen ezért téved az előadó professzor, amikor arról beszél, hogy a zsidóság titokban sóvárog a kereszténység felé. Melyik zsidóságot gondolja? Az orthodoxot? Ez igazán boldognak érzi magát a Tóra törvényeinek megőrzésében. A neológ zsidókat gondolja? Ezek sóvárognak a gólusz, a zsidósággal járó tehertöbblet miatt és szeretnének oly polgári helyzetben élni, mint a keresztények. A sóvárgás a keresztények helyzetének szól, nem a vallásuknak.

Éppen ezért téved, amikor a zsidóság képviselőit látja a szabadgondolkodás, az atheizmus felé hajlani. Ezek nem a zsidóság képviselői, ezek csak névleges zsidók. Régente ilyenek nem voltak Izráelben. A mai keresztény társadalom, amelyben zsidó voltuk miatt hátrányt szenvedtek, gyűlöltetett meg velük minden vallást. Sajnos, a professzor ural ellentétben csupán az utóbbi típus kitermelését tartjuk egyedül annak, amit úgy lehetne nevezni: »kereszténység a zsidóságban.«

Két milliárd a szentföldi testvéreink pillanatnyi szükséglete

— A „Chaszam-Szojfer“ Bészhamidros tanulónak megmenekülése. —

A „Zsidó Ujság“-hoz levél érkezett a jeruzsálemi magyar zsidó hitközségtől, a „Kojlel Sojmré Hachojmojsz“-tól. A levél tartalma egyenesen megdöbbentő és teljes mértékben kibontakoztatja a földrengés okozta nagy katasztrófa horderejét.

A levélben a jeruzsálemi és jaffai hítes városi mérnökök azt állapítják meg, hogy a 3000 lelket számláló magyar hitközség romba dőlött 175 házának felépítéséhez és a pillanatnyi nyomor enyhítésére 5500 font (ca 2 milliárd) szükséges. Szükséges pedig ezen összeg a palesztinai eszési időszak (Chesvan) beállta előtt, mert ha a házak addig nem lesznek beköltöztethető állapotba hozva, a hitközség tagjai újabb kimondhatatlan nyomornak lesznek kitéve.

Sok zsidó család jelenleg sátrakban és bódékban húzódik meg. Amint a „Zsidó Ujság“ annak idején jelentette, a magyar „Chaszam-Szojfer“ Bészhamidros is rombadült. Ekkor az összes termék üresek voltak, kivéve egy termést, amelyben éppen tanultak s e terem csodálatosképpen teljesen ép maradt és a bennelevő talmudtudósoknak semmi bajuk sem történt.

A központi irodától vett értesülésünk szerint a „Zsidó Ujság“ akciója révén a múlt hét óta jelentősebb összegek folytak oda be, semmiesetre se azonban a hallatlan nagyságu szükséglethez mérten. Reméljük, hogy mivel most már gazdagjaink a külföldi fiú- és üdülőhelyekről nagyjából visszatekértek, módunk lesz, az eddig nélkülözött nagyobb összegű adakozásokról is beszámolni.

A „Zsidó Ujság“ is készséggel közvetíti e célra szánt összegeket és a hozzá befolyt adományokat nyilvánosan nyugtázza.

Lapunkhoz e héten befolyt: Reichardt Miksa (Steinberger Miksától), Szolnok 10, Schwarz Rózi, Derecske 6, Bischitz Ármin, Tolmács 4, Schwarz Erszike, Budapest 1 P. Összesen 21 pengő. A múlt számbunkban kimutatott összeggel együtt a „Zsidó Ujság“-hoz eddig 283 pengő folyt be.

A budapesti orth. hitközség akciója folytán a hitközségi pénztárba legújabbán a köv.

összegek folytak be: N. N. 77.76, özvegy Deutsch Ignácné 50 pengő, Pollaosek Nővérek, Haumann Samu és Géza, Bader Margit, Sternberg Z. J., özvegy Schwarz Hermanné, Platsek Adolf, Neumann Mór 10—10, dr. Reinitz Jakab 8, Sohn András, özvegy Reich Ernőné, Spitzer József, Braun Ignác, Garay József, Duschinsky Mór, Hirtenfeld Géza, dr. Kertész Adolf, Bleyer Lajos, Schwarz Aladár, Weisz Jolán, Nicker Salamon, Bachrach Aladár, Krausz Ármin, özvegy Sussmann Dávidné 5—5, Schwarz Jakab, Spiegel Márton, Rózsa Mihály, özvegy Friedl J. né, Müller Adolf, Jakobovics Lőrincné 4—4, Propper József 3, Nagler Salamon, Boxhorn Sarolta, Rosenberg József, Herman Gyula, Singer Károly, özvegy Klein Edéné, Weisz Adolf, Flesch Zsig-

mond, Grünbaum Ferenc, Beer Henrik, Neumann Adolf, Klein Dániel, Porasz Salamon, özvegy Schlesinger A. né, Salczar Vilmos, Teitelbaum D., Berkovics Samu, Várdi Salamon, Hirschler Izidor, Földes Izsó, özvegy Spitzer Józsefné, Friedl Adolf, Alberti Rezső, Schwarz Sámuel, özvegy Grosz Adolfné, Weisz Jakab, Wilhelm Dezső, Frenkel A. Kornél, Müller Kálmán, Tauber Dezső 2—2, Schwarz Ármin 1.60 Raab Sándor, Blau József és Jakab, Weisz Mátvás, Szegő Fülöp, özvegy Friedman Jakabné, Klein Sándor, Blau Vilmos, Roth Mór, ifj. Reich Jenő, Blau Renée, özvegy Neumann Gyuláné, Fenyves Sándor (Balatonboglár) 1—1 pengő. Összesen 392.36. A legutóbb kimutatott összeggel együtt P. 1647.36.

A Rothermere-akció és az elszakított területek zsidói

A zsidók is kaphatnak segélyt a lord 100.000 pengős adományából.

Az angol lord akciója a magyar igazságért élénk feltűnést keltett a régi Magyarország egész területén lakó zsidók között. A legjobb politika számukra természetesen a hallgatás. És azt teszi a zsidóság zöme. Csak itt-ott történnek kilengések jelentéktelen emberek részéről denuncióval szándékkal. Így Szlovénországban egy dr. Roth nevű ügyvéd által szervezett „szlovák-zsidó egyesület“ tiltakozott a Rothermere-akció ellen. A kezdeményező ügyvédrel azonban megállapították, hogy nem vehető komolyan, mert háboru előtt nagy magyar hazafi volt, majd kitért, visszatért s most meg a szlovák fajiság alapján áll. Erdélyben viszont egy dr. Klein nevű ügyvéd azzal vádolja az „Uj Kelet“ című cionista napilapot, hogy támogatja a Rothermere-akciót, a magyar irredentát és így nem elég hazafias. Ilyen viszonyok mellett érthető, hogy a megszállott területek zsidósága a hallgatást véli a legokosabb politikának. Ide tartozik az a hírlapi kacsa, amit az ITA is továbbított, hogy a ruszinszkói községek fordultak a lordhoz azzal, hogy inkább a numerus-klauszussal és egyebekkel lealázt

magyar zsidóság érdekében lépjen közbe előbb. Ez a hír azért is hihetetlen, mert a ruszinszkói községek oly szervezettlenek, a közöttük levő kapocs oly laza, hogy semmiféle, rájuk nézve életkérdést jelentő ügyre se kaphatók egységes fellépésre, annál kevésbé tehetők meg a fentírt erkölcsi demonstrációt.

Amint Kassáról jelentik, ott a napokban egy szlovák tiltakozó gyűlés volt, amelyen a vezérszónok nekiment a magyaroknak, de különösen a zsidóknak és felszólította a szlovákokat, hogy bojkottálják a zsidó kereskedőket.

A nemes lord a Társadalmi Egyesületek Szövetségéhez Budapestre százezer pengőt utalt át, a Magyarországon tartózkodó és segélyre szoruló menekültek közötti szétosztás céljából. Amint a „Zsidó Ujság“-ot illetékes helyen értesítik, zsidó menekültek is részesülnek majd a segélyben.

Iskolakönyvek
legolcsóbb árban kaphatók
Müller-nél, Dob-u. 19.

R. Arjeh Grossberg

Örökké felejthetetlen megboldogult főszerkesztőnknek, a magyar orthodox sajtó megeremtőjének a mulandó javakért küzdő halandóktól az örök életbe való költözése óta, a közelgő szelichosznapokban 11 hónap telik el, amikor a jószágos nagy Atyjuk korai elvesztéséért még mindig sajgó sebtől véző fia a שריה-ima mondását felhagyják. Ezen alkalmat és a szent napok közeledtét megragadva, szerkesztőnk családja elhatározta, hogy f. hó 18 án a שריה-ima első napján a megboldogult síremlékét felavattja.

A sírkövet példás kivitelben

Adler J. orthodox sarkóraktáros készítette, a feliratát pedig főt. Gottlieb Sámuel pápai főrabbi, aki a megdicsőültnek meghitt barátja volt, írta meg klasszikus hébe-séggel.

Ezennel tisztelettel meghívjuk a főt. rabbi urakat, valamint a megboldogult volt jó barátait és ismerőseit, a macévo-állításon való részvételre, amelynek pontos idejét (óráját) jövő számunkban fogjuk közölni.

A „Zsidó Ujság“
szerkesztősége.

Széthuzás a cionistatáborban

— A XV. cionista kongresszusról —

A cionista világ-kongresszus, amint már megírjuk, aug. 30-án nyílt meg Baselen 290 képviselő és 2000 vendég jelenlétében. Az üdvözlő beszédet dr. Chaim Weizmann elnök tartotta. Üdvözlötte a hatalmak képviselőit. (Képviselettek magukat: Belgium, Dánia, Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Lengyelország, Ausztria, Görögország, Svédország, Portugália, Amerika) Weizmann és Sokolow kétnapos beszámolója után a harmadik napon Meir Berlin rabbi a Mizrahi nevében erősen kritizálta a vezetésnek munkáját a zsidó hagyományos vallásosság szempontjából. Ezzel szemben egy másik szónok a mizrachistákat támadta erősen.

Wise amerikai reformrabbi Angliát támadta, hogy nem tesz eleget kötelességének. Krizis van Palesztinában, földrengés volt és a kormány nem segíti az országot. Figyelmezteti Angliát, hogy Szovjetország egész másképpen, sokkal nemesebben jár el a mai leteleplőkkel szemben, mint Anglia.

A negyedik ülésen Katznelsohn munkásvezér támadja az angol hivatalnokokat antisemitizmushoz hasonló eljárásukért, ugyszintén a cionista hivatalnokokat, akik a munkásszervezetekkel szemben gyakran elfogultak.

Utána a radikális cionisták nevében Grünbaum lengyel szemképviselő támadta Weizmann és Sokolowot, erélytelenséget vetett szemükre és lemondásukat követelte, mert ők lejáratják az egész cionista mozgalmat.

A kongresszus még folyik.

A Meharam Münz Jahrzeit-ja

(Saját tudósítónktól.) Az elmúlt szombaton, Elül hó 6-án volt a világhírű óbudai főrabbi, Rabbi Majse Münz z. c. l., a »Meharam Münz« szerzője elhalálkozásának 97-ik évfordulója. Minthogy a Jahrzeit szombati napra esett (ami egyébként ritkán fordul elő) a hívek a nagy Mester sírjához nem mehettek; a nagy Gaonról a budai III., Zsigmond uccai orth. templomban emlékeztek meg igen impozáns keretek között. A templom előjárósága a délelőtti 1-tentisztelet keretében elrendelte a szokásos „Kél Molé Rach-

mim“ ima mondását, amelyet Izsák kántor igen meghatóan recitált. Lelkiüdvéért Rabbonon-Kaddis mondatott.

Délután a budaiak kiváló rabbija Grosz J. József, a „Meharam Münz“ egyik elmés talmudikus fejtegetésének felrészítése mellett, kiváló szónoki tehetségével, gyönyörű megható szavakkal emlékezett meg világhírű elődjéről. A nagy Gaon, aki az orthodoxok rabbija volt életében, szellemi vezetője a jelenben és a jövőben is. A nagy Mestertől recitált Charifusz maga is annyira áthatotta a hallgatóságot, hogy azok azt oly átszellemülten hallgatták, mintha azt most maga a szerző mondta volna el.

Befejezésül Grosz rabbi elismerését fejezte ki, hogy hívei a „Meharam Münz“-ről ily impozáns keretekben emlékeztek meg, ami ugyan kötelességünk is, mert hiszen a nagy Gaon az orthodoxia, a vallásos zsidóság mintaképe volt. G.

A „Kojzel-hamaaróvi“ csodája. Jeruzsálemben Tisbeov-kor híre terjedt, hogy a szent falak felső szegélyén víz buggyant elő, amely — mint a könnyecseppek — úgy szivárgott le a köveken. Erre a hirre rengeteg tömeg zárandokolt a falakhoz és ime, tényleg víz szivárgott a falon. A rendkívüli jelenségben egyesek az arabok ravasz mesterkedését sejtették, a szabadgondolkodók a földrengésben keresték az okát, míg a vallásos, ájtatos hívők csodát láttak benne; az ódon, ősi falak a zsidóság szomorú sorsát siratják keserű könyvekkel.

KUNDMACHUNG.

Wirkungsvolle in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie Z. B.

בר מצוה חתונה ריה יום פורים

Gast u. antritts-reden verfertigt zumässigen Preise unter strengster Diskretion. Honorar von 5 P. aufwärts 50 H. Porto rekommandirt im voraus erbelen RABBINER ISRAEL BRAUN vorher in Halle (Deutschland) Budapest, VII., Szövetség ucca 43.

ZSOLDOS magántanfolyam

VII., Dohány-u. 84. — Telefon: J. 424-47.

Előkészít középiskolai magánvizsgálatra.

SIRKÖVEK
a legolcsóbb árban kaphatók

מצבות

Adler J. SIRKÓRAKTÁRÁBAN
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.
Szombat és ünnepnap zárva.

Milyen állampolgárok vagyunk?

Irta: DR. GROSSMANN FRIGYES

Az elmúlt hetek sajnálatos eseményei, a szerencsi és abaujszántói razziaszerű igazoltatás ismét felszínre vetette az állampolgársági hovatartozandóság kérdését és a megfélemlített lakosság tömegesen fordult ezirányú kérdéseivel hozzám és a „Zsidó Ujság”-hoz. A honosság és illetőségi kérdés fontos sociális és existenciális napi kérdés, mely az elszakított területen születetteknek egyrészt Magyarországon való tartózkodását dönti el, másrészt iparüzés, trafik, italmérésjog gyakorlása iránti kérelmek elintézésénél és egyéb fontos ügyekre döntő kihatással van. Ezért az alábbiakban tájékoztatom az érdeklődőket az ide vágó trianoni békeszerződés rideg szakaszairól, törvényeiről és rendelkezéseiről.

Kik optálhattak? A békeszerződés 64-ik cikke megadta mindazoknak akiknek a volt birodalmi tanácsban képviselt országokban és tartományokban, vagy Bosznia Hercegovinában volt községi illetőségük és fajra nézve magyarok, valamint magyar anyanyelvűek, azt a jogot, hogy a békeszerződés életbeléptetésétől, — vagyis 1921 július 25-től számított egy éven belül magyar állampolgárság elnyeréséért opciót gyakorolhassanak. Ezen opció gyakorlása a helyi hatóságoknál (Budapest: Székesfőváros Tanácsa IV. ügyosztály) egyszerű írásbeli vagy szóbeli bejelentéssel történhetett. Akik tehát a magyar állampolgárságuk fentartására irányuló eme szándékukat fent jelzett időn belül bejelentették, azok ki nem utasíthatók, dacára annak, hogy optálási ügyük a belügyminisztériumban még végleg el nem intézve volt.

Kik tekintendők külföldinek? Külföldinek tekintendők mindazok az eredetileg magyar állampolgárok is, akiknek illetőségi községe oly területen fekszik, mely Magyarországtól a trianoni békeszerződés alapján valamely más államhoz csatoltatott és akik 1921 július 26-tól számított egy éven belül magyar állampolgárságuk fentartását nem jelentették be. (Vagyis nem optáltak.) Ezen egyének magyar állampolgárságukat elvesztették és minden honosítási eljárás vagy egyéb hatósági intézkedés nélkül annak az államnak váltak végérvényesen polgáraitvá, amely államnak fenhatósága alá illetőségi községe került. (Békeszerződés 61-ik cikke, 6500-921 M. E. sz. 1. §.) A nem optált egyének tehát (akiknek illetőségi helye csehszlovák, román, jugoszláv, olasz vagy osztrák fenhatóság alá került) magyar törvények értelmében külföldinek tekintendők.

Kik kérhetik visszahonosításukat? Akik bármily oknál fogva az optálást elmulasztották és ezáltal magyar állampolgárságukat elvesztették és Magyarország területén laknak, vagy itt kívánnak letelepedni, azok az 1922. XVII. tc. 24. § értelmében kérhetik visszahonosításukat a m. kir. belügyminisztériumhoz intézendő kérelem útján, ha a visszahonosítást kérő 18-ik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen. A visszahonosítandónak nem kell a község kötelekébe való felvétel kilátásba helyezését kérni. (Más külföldinél az utóbbi kellék is megkívántatik.)

Mig az optált egyén magyar állampolgárságát a m. kir. belügyminisztérium elismerni tartozik,

addig az optálást elmulasztott és visszahonosítást kérő egyén magyar állampolgárságának elismerése a m. kir. Belügyminiszter diskrecionális jogának van alávetve.

A visszahonosítás eredményes elintézésénél a Belügyminister ur erősen mérlegeli a visszahonosítandó személyi viszonyait, erkölcsi előéletét, (büntetlenségét) kömmün alatti magatartását, valamint az alsófokú közigazgatási hatóságok véleményét. (Budapesten a polgármester ur, illetve annak nevében a tanács IV-ik ügyosztály véleményez.)

Mellékletek: Kérelemhez csatolandók: 1) saját születési, házassági, neje és 18 éven aluli gyermekeinek születési anyakönyvi kivonata, 2) atyjának születési és házassági, ha özvegyasszony, férje atyjának születési és házassági anyakönyvi kivonata, 3) hatósági bizonyítvány, lakhelye szerinti illetékes kerületi elöljáróságtól, arról, hogy van olyan jövedelme, hogy magát és családját a község megterhelése nélkül eltartani képes, 4) erkölcsi bizonyítvány a rendőrségtől, 5) lakbizonylat, 6) igazolni kell, hogy 1918. november 1-től a visszahonosítási kérvényének benyújtásáig, mely községben vagy városban lakott és mi volt a foglalkozása. Ha ezen idő alatt a békeszerződés által más állam területéhez csatolt helyen vagy egyéb külföldön lakott, felsorolandó kérvényében, hogy hol, mennyi ideig és micéltől tartózkodott az illető helyen.

Amennyiben 1921 március 1-e előtt már Magyarország mai területén lakott, igazolnia kell, illetőleg kérvényében alaposan meg

kell indokolnia, hogy miért nem jelentette be optálását.

A felmenők anyakönyvi kivonatára azért van szükség, mert a belügyminiszterium a származás szerinti magyar honosságot kutatja 1857-ig visszamenőleg.

Mindamellet magyar állampolgároknak tekintendők azon ténylegesen külföldiek is, akik a magyar korona országai területén 1880. január 1-ig legalább 5 év óta megszakítás nélkül, habár több helyen laktak és valamely belföldi községben az adózók listájában voltak vezetve (adófizetés tehát nem szükséges): ha csak 1880 jan. 1-től 1881 jan. 1-ig azon törvényhatóság, vagy városi tanács előtt, melynek területén utolsó lakhelyük volt, nem jelentették be, hogy idegen állampolgárságukat fentartani kívánták. A törvényhatóságok levéltárában van egy jegyzék a külföldi honosságukat fentartókról 1881 évből és ebből igazolandó, hogy a folyamodók bejelentették-e a külföldi honosságuk fentartását a honossági törvény életbeléptetésekor. Ily nemleges igazolványt kíván a Belügyminister ur az esetben, ha a tényleges külföldi származójának visszahonosítási kérdésében kell döntenie.

Wesila a legjobb mosószert

Kik tartoznak beköltözési engedélyt csatolni?

Amennyiben folyamodó elszakított területről 1921 március 1-e után költözött Magyarország mai területére, tartozik beköltözési engedélyért folyamodni a m. királyi népjóléti és munkaügyi minisztériumhoz. — Ha ezt elmulasztotta, ez utólag is bármikor pótolható. — Legpraktikusabb a visszahonosítási kérvény egyik felzetspéldányának bemutatása mellett fordulni a beköltözési engedélyért a népjóléti minisztériumhoz.

Akik 1921 március 1. előtt is már Magyarország mai területén laktak, nem kötelesek a beköltözési engedélyt megszerezni.

A születési és házassági anyakönyvi kivonatok beszerzésénél sok esetben komplikációt okoz ama körülmény, hogy a zsidók

anyakönyvvezetősége 1840 — 1850 körül vette kezdetét és az azelőtti időkről legfeljebb az egyes vidékeken vezetett konkripciók könyv adhat felvilágosítást. A m. kir. belügyminiszterium elfogadja ily esetben a k'szűb-öt, illetőleg annak hiteles tolmács útján történt hű fordítását, házassági anyakönyvi kivonat pótlása gyanánt, sőt születési bizonyítvány pótlása gyanánt briszmiló okmányt. Tanácsos ezenkívül esetleges halotti bizonyítványokat is csatolni.

Visszahonosítást természetesen csak az kérhet, az 1922. XVII. tc. alapján, aki kétségtelenül magyar állampolgár volt, akik viszont a régi Magyarország területén magyar állampolgárok nem voltak, azok 1879 évi L. tc. alapján nem visszahonosítási, hanem honosítási eljárás iránt folyamodhatnak.

A visszahonosítandó kérvényben megjelölni tartozik azt is, hogy mely községben kívánja illetőségét.

Ma már a visszahonosítás sok esetben eredményre vezet.

Igen sok esetben tapasztolom azt, hogy hosszadalmas és nehezkes visszahonosítási eljárást indították meg oly egyének, akik bár a trianoni Nagymagyarország területén születtek, de a jelenlegi Magyarország területén bírnak hallgatolagos községi illetőséggel. Az ily egyének igyekezzenek községi illetőségi bizonyítványaikat megszerezni (amennyiben erre a törvényes előfeltételek megvannak, 1886. XXII. tc.), mert az illetőség megszerzésénél sok esetben nem dőreál az elszakított területen való születés, (1921. július 26-a előtti négyévi egyhuzamban jelenlegi Magyarország területén való lakás, községi pótdáozetés stb.)

Községi illetőségi bizonyítvány elnyerése egyben magyar állampolgárság elismerése is.

ארטה. כשר

VÉNUS

ÉTELZSIR

SNYDERS győri orth. főrabbi ur hecserével ellátva

VÉNUS ÉTELOLAJ

kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa

Győr—Budapest,

Zoltán-utca 18. —

Telefon: 8—22.

Képviselet:

Sussmann Lipót és Tsa

Telefon: „Ujpest” 161.

ארטה. כשר

Schwarz Lipót

motorüzemre berendezett

könyvnyomdájában

Kunszentmiklós, Pest-me. ye.

Alapítva: 1900. Kunszentmiklós, Pest m. Telefon 12. Készít: héber, magyar, német és jüdisch-deutsch szövegű könyveket, lakodalmi meghívókat; szlicheszcédulákat kipontozott imával ellátva, letetés szerinti szlichesz-szel; praktikus és tartós snöder Einlégkönyveket; kereskedelmi nyomtatványok u. m. felszólítóleveleket, körleveleket, levélpapírokat, levélborítékokat, levelezőlapokat, memorandumokat, névjegyeket és bármiféle nyomtatványt rengekivüli országban, kifogástalan izléses kivitelben. Kérjen áraiánlatot! Keszübek, anyakönyvi kivonatok, Kindbettafel állandóan raktáron.

STEINER G. JÓZSEF

könyvkereskedő, Budapest, Dob-ú. és Rombach-u. sarok. — Vesz és elad mingenféle héber könyveket.

FELHIVOM figyelmüket a szombattartó cégeknek szállítványozó és vámkezelési cégre.

A vámkezelés terén kiváló szaktudással bírok. Butorszállításokat saját butorkocsijaimmal jutányosan végzem.

SCHWARC ÉS SALGÓ. BUDAPEST, Dohány-u. 10. Tel. J. 423 42

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. — Ékszereket, briliánsokat bárkinél drágábban vesz Székely Emil KIRÁLY-UTCA 51. Teréz-templommal szembe. Telefon.

GÁL Nagyságos Asszonyom! Értesitem, hogy parókakészítést és fésülést ezentul is jutányosan elvállalok és hívásra házhoz jövök. — Szébbnél szebb parókák raktáron. — Budapest, IV. kerület, Muzeum-körút 2. sz.

Schneider Lipót áruházában Budapest, VII., Kertész-u. 43. — Telefon: 134-74. — Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! — Posztó, divatszövet, szabókellékek áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek úri- és női szövetekben. Billiárd és játékasztal posztó. — A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalékos kedvezmény.

ELÜL

Irta: HALÁSZ FÜLÖP.

II.

De ime ott van a bábeli tornyot építő nemzedék, ama nemzedék, mely az I-teni Gondviselést megtagadva, egyesegyedül saját erejére akart támaszkodni és aszerint akarja berendezni életét. Ekkor megújult az angyalok szemrehányása: Hát nem volt e igazuk az elődöknek, midőn azt mondták; Mi is az ember, hogy megemlékezett róla? — De ime, I-ten felelé: „Óregségig is az vagyok. — Én védelek és megmentlek!“. Halála napjáig vár I-ten a bűnbessé ember megtérésére.

Oh hány embernél kell a kegyelmes I-tennek halála napjáig várni, hogy megtérjen... De sok-sok ember tekinti örökéletűnek a földi életet az ő gyönyörűségeivel és felejtkezik meg arról, hogy csak rövid, néhány lépésnyi hid a mi földi életünk, melyről oly hamar zuhanunk a sir mélyébe. Hányszor szállt a jelfuvalkodott csak halála ágyán magába.

A Talmud beszéli: Egykor a római császár így szólt Rabbi Józsuá ben Chananjá-hoz: Én lakomát akarok rendezni a ti I-teneteknek. Erre Rabbi Józsuá megszólalt. Ez lehetetlen! — Miért? — Mert nagy a száma az ő szolgálóinak. A császár folytatja: De én mégis akarok! — Erre R. Józsuá: Am legyen. A folyam partján, ahol tágas a hely, készíts lakomát. A császár a lakomára való előkészületekkel töltötte el az egész nyarat. Egyszerre csak hatalmas szélvihar keletkezett és a tengerbe söpörte mind azt a rengeteg sok ételt. De a császár újból hozzáfog és az egész következő telet is előkészületekre használja fel. Ekkor megint eső jön és tengerbe sodor mindent. Kérdi a császár: Mit jelent mindez? Felel a Rabbi: Ezek még a Szentnek, áldassék az Ő neve, megjelenése előtt tisztára akarnak söpörni és mosni mindent. — Hogyha ez így van — szól neki a császár — akkor valóban teljesítheteden az én kívánságom. (Chüllin 59, b.)

Ezen élcesen hangzó elbeszélés a valóságban nagyon is komoly tanításokat foglal magában.

Ama kiváló talmudi bölcs ugyan is nagyon gyakran érintkezett ama hatalmas fejedelemmel, mint ez a Talmud más helyein is kitűnik. Gyakran folytatott komoly és beható eszmecsere a császárral az emberi élet legkomolyabb kérdéseit illetően. Ilyen alkalmakkor a zsidó bölcs bizonyára nem mulasztotta el, hogy ki ne fejtse a császár előtt a zsidóság magasztos tanai és eszményei és egy ilyen alkalommal imígyen szólta a zsidó bölcshez: „Lakomát akarok rendezni titektek.“ Én is hódolni akarok a ti vallási felfogásoknak! Csak hogy a zsidó mester nagyon is jól ismerte a hatalmas urnak eddigi ételszokásait, melyek kizárólag az élvágynak álltak szolgálatában, ezért bölcsen megjegyezte: „Te képtelen leendesz erre!“ Miért? „Mivelhogy I-tennek nagy hadserege van.“

A császár számára — így vélte a zsidó bölcs — túl súlyosak leendének a zsidóság eszményi követelése. A zsidóság szakadatlan I-ten szolgálatára akarja átváltoztatni, nemesíteni az emberi életet. Meg akarja szentelni azt minden vonatkozásában. I-tenre való utalást, I-tennel való összefüggést akar belevinni az élet mindennemű viszonylataiba. De éppen ez a körülmény, hogy a zsidóság magasabb célok szolgálatába állítja az emberi élet legközönsége-

sebb mozzanatait is, teszi szükségessé azt, hogy az, ki teljesen meg akar felelni ezen eszményi feladatnak, már kora gyermekségétől fogva ilyen szellemben neveltesse fel. Mert az igazi zsidó életmód által feltételezett áldozatkészség és önmegtartóztatás gyermekortól kezdődő szoktatást igényel. Ezért látott a talmudi bölcs az egészen másféle szellemi légkörben felnevelkedett, egészen másfajta életnézetek behatása alatt fejlődött császárral tervében kivihetetlen utópiát. Attól tartott R. Józsuá, hogy a zsidóság által követelt önmegtartóztatás és lemondások le fogják lohasztani a császár lelkesedett hangulatát, hogy hideg zuhanyként fognak hatni a zsidó vallás szigorú követelményei az ő buzgó felhevülésére. Csak hogy a császár mégis meg akart próbálkodni. S R. Józsuá újból, újból figyelmezteti őt: „Menj a folyam partjára, ahol tágas hely van, és ott rendezd a lakomát!“

Te nagy ur! Nemcsak ott bent a ház meghitt csöndjében, ahonnan különösen száműzhető minden zavaró idegen tekintet, kell „lakomát rendezni I-tennek“. Hanem a társadalmi élet zajló „folyamának partjain“ is, ahol tágas a fény, a nyilvánosság porondján is színt kell vallani, ott is tanúságot kell tennünk eszméink és eszményeink igazai mellett. Ott pedig a gunyos tekintetek, a fölényesen mosolygó arczok vajmi gyakran válnak sirásóvá a legmagasztosabb szándékok és törekvéseknek. Ott rendezz — oh, te hatalmas császár! — lakomát a mi I-tenünknek. De a császár mégis megpróbálkozott.

(Folytatása következik.)

Schück Jenő orth. fiunevelő intézet Budapest, VII., Kertész-utca 32.
Nevelési irányunk a hagyományos hitűségben élő, előkelő zsidó családoknál otthonos szellemmel van összhangban. — Bő ellátás. Szülői gondosság. Orvosi felügyelet. Prospektus.

Egyedüli szombattartó **ROTTENBERG A.** BUDAPEST, VII., AMAZON-UTCA 6-8. SZÁM.
Telefon: J. 380-83. — Telefon: J. 380-83.

Hivatalbeli emberek a kis kehillóban

Irta: DR. HAJDU MIKLÓS.

(Folytatás)

A jesiva küldöttei nagy tisztességben részesülnek a gabenál. Megvendégelik őket, aztán jóakaró érdeklődéssel megkérdezik őket, hogy mit csinálnak a böcherek.

— Tanulnak-e szorgalmasan?

— Kell-e még sokat koplainiok?

— Bántják-e őket és van-e köztük gazdagabb is?

Az utóbbi kérdés mögött mintha lappangana valami.

— Van-e gazdagabb fiu is a böcherek között?

Persze, persze: a gabenak eladó lánya van és a talmud megfelelő vagyon mellett értéket ad a legénynek...

***

A hivatalbeli emberek választásánál sem ismeretlen a korteskedés. Hiszen ha a faluban két minjennra való ember, vagyis husz zsidó férfi lakik, akkor legalább is huszonkilencz véleményrel indul meg a választás. De közben az érdekek közössége, meg a ravaszság, no meg az asszonyok politikája, kiegyenlíti a véleménykülönbségeket és mire szombaton a tóra elé járulnak a megválasztott férfiak, mindenkinek juttatna egy-egy misebérachot, egy-egy szívbeli áldást.

A békét azonban örökre nem lehet biztosítani. Meg-megrendül némelykor egy-egy hivatalbeli állása, ami egy valóságos kabinetválság izgalmaival is fölért. Hogy is ne, mikor az is megtörtént már, hogy a chevragabet a szegényebb emberek leköszöntették, mivel — a vád szerint Szimchasz-Tóra ünnepén a gazdag gyerekeknek két havdolgyertyát is adott, a szegényeknek meg alig adott egyet is... De különb bukás emélt az, amikor a cedóke-gabet megbuktatta egy szellemes malícia.

Ugy történt a dolog, hogy a gabenak régi vágya volt, hogy egyszer ő mondhasa el Smini-Aceresz napján az esőért való fohászt, a gesem-bencsolást, aminek az előimádkozásával kis községben

a legjámorabb és a legtudósabb embert tisztelik meg. A gabe bizony nem volt se jámborságban, se tudásban kiváló, és veszekedő természet hírében állott. A gesem-imáért azonban addig erőszakoskodott, míg végül beleegezett a rabbi is, a rasekol is, hogy nyugtuk legyen tőle, nem ellenkeztek tovább.

— Jó, mondja el a gabe az esőért való imát.

Fölvirradt a nagy nap. Büszkén lépett elő a gabe és kezdetét vette az ájtatos fohász. És imé, alig kezdett bele az imába a gabe, megeredt az eső, zuhogott a zápor és az esőcseppek csak úgy paskolták a gyöngy ablakokat.

Roppant önértettel ment a gabe az ima után a helyére. Mikor pedig vége volt az I-ten tiszteletnek, az udvarban egyenesen odarohant a rabbi meg az elnök elé és az egész község hallatára, fitymáló lenézéssel kérkedett az imája eredményével.

— No elnök uram, ugye, hogy engem meglát és meghaligat az I-ten?!

A rasekólt kissé bántotta a nagy siker, a jó eső, amire pedig — tagadhatatlan — nagy szükség volt. Bosszúságában aztán visszavágott a gabenak:

— Persze, hogy meglát téged az I-ten. Hiszen ilyen emberek kedvéért küldte egyszer az özönvizet is...

Óriási hahota támadt erre és a gabe hirtelen eltűnt. De rajtaszáradt a vicc, hogy özönvizet is küld érte az I-ten. A malícia végre is annyira bántotta, hogy leköszönt a tisztségéről és a közszereplés többé nem ambicionálta.

***

Egy kis izelítőt akarok még adni a hivatalbeli emberek hatalmaskodásából. Nem oly hatalmaskodásról van szó, amely existenciákat tipor el és keserűséget támaszt, inkább ártatlan kedvtelés ez a hatalmaskodás. Jól megmagyarázza e hatalmaskodás különlegességét a felvidéki példa. Egy határszéli faluban történt a világraszóló szenzáció, hogy az

új kántor péntek délután cilinderben ment végig az utcán. Egyszerre föllobbant az egész hitközség indulata. Az elnök tüzelt a legnagyobb erővel.

— Hogy mer ez az ember cilindert hordani? Hiszen a rabbi is csak nagy ritkán tesz cilindert a fejére! És ez a jött-ment cilinderben hengeg! Mi fizetjük és ő lenéz bennünket...

Szegény kántor jámbor fajta volt, nem nézte ő le a községbelieket. Igaz, kissé egyenesebb tartással lépdelt, mikor a cilindert fölletette, de az is igaz, hogy lehet már tizenöt esztendeje, mikor a cilindert olcsó pénzért beszerezte.

Uj ember volt a községben, az éneklésnek értette a módját, azért kis ideig csak tárték, hogy szombatonként ő volt a legtekintélyesebb

Orthodox kóser!

Több évi külföldi gyakorlattal vállaljuk lakodalmak és egyéb ünnepek rendezését. — Atutazók és nyaralók jöjzű orth. kosztót kapnak.

Richter Nővérek
Dunaföldvár.

Binder Matild

Hárshegyi gyermek-

Holzspach **otthon** Vadorzó-út megálló. 4 sz.

Elvállal már 2 éves kortól gyermekeket, okleveles tanárnő, tanító és vizsgázott gyermekápolónő által való taníttatásra, nyilvános jogú iskolákban való levezégtatásra, nevelésre és üdülésre. Különleges hizókurák. Gyenge betegségekből fölépült vérszegény gyermekek áldása. Állandó orvosi ellenőrzés! — Főorvos: dr. Lehotay Károly. — Mérsékelt árak. Telen-nyáron nyitva. — Tel. Zugliget 843-18.

O. K. I. Sz.

Honorina Kereskedelmi Szaktanfolyam

és **VERŐ ADÉL INTERNÁTUSA**
Budapest, VI., Jókai-utca 1.
Elméleti és gyakorlati kereskedelmi kiképzés — Idegen nyelvek teljes elsajátítása.

Államérvényes bizonyítványok. Mérsékelt díjak. — Telefon: 288-13.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

férfit a faluban a fényes cilindere révén.

Egy nyári napon aztán végképp betelt a pohár. A kántor kis fia két szódavizes üveggel ment az utcán, egyik kezében meg egy citromot is szorongatott. Egy bolt előtt együtt állt néhány emberrel a rasekól meg a két gabe. A kíváncsiság hirtelen félbeszakította a beszélgetésüket, megállították a kántor fiát és megkérdezték tőle, hogy ki beteg otthon. Mert falun nagy sor az, ha valahova szódavizet meg citromot visznek. A fiu — mit sem sejtve — megmondta az igazat:

— Nem beteg kérem, senki sem. A papának melege van és iszunk majd limonádét . . .

Több se kellett. Egyszerre harcias hangulat támadt a bolt előtt. Szapulták a szegény kántort, ahogy csak tellett.

— Nem elég, hogy cilinderbejár, még limonádét is iszik hétköznap, mikor semmi baja nincs . . .

És a mi pénzünkért! — szörnyűkódott a gabe.

— No ezt már nem hagyjuk ennyiben! — fogadkozott a rasekól.

A példátlan tékozlásnak, a limonádés uraskodásnak híre terjedt gyorsan a faluban. És a radikális elem addig izgatott, míg végül meggyeztek abban, hogy ilyen embert nem szabad tartani, ez megrontja a leg'obbakat. Föl is mondtak a kántornak. Jött aztán szegény és szánta, bánta a bűnét, mentegődött és külön-külön bocsánatot kért mindenkitől. Jó szerencse, hogy alapjában jó ember az elnök is, a gabe is és visszavonták a fölmondást. Előbb azonban megfogadták a kántorral, hogy nem hord többé cilindert és nem iszik többé limonádét.

Igy végződnek a hatalmi tulkapások, jószágosan intézik el a hivatalbeliek a bajokat. Kegyes cselekedeteiket meg éppen titokban végzik.

A gabenak a gazdagok néha adnak egy kis pénzt, hogy ossza ki a szegények között és a gabe ugy intézi ezt az osztást, hogy a községben, ahol mindenki tudja egymás ügyesbajos dolgait, senki sem tudja, hogy ki kapott segítséget.

* * *

„Hogyan bánnak a szegénnyel?”

Lapunk f. é. augusztus 26-i száma fenti cím alatt cikket közölt egy nem-orthodox főrabbi tollából, amelyben egy duna-tiszaközi „S.” kezdő betűjű orth. hitközséget azzal vádol, hogy az oda elvetődő „ojrach”-okkal, szegényekkel mit sem törődik. Mi a közlemény közérdekből, a hitközség nevének kitérása nélkül, jóhiszeműen közreadtuk. Most, a magát reputációjában sértve talált hitközség kebeléből a köv. sorok közlésére kérnek fel bennünket. (Ezzel az ügyet lezártuk. — Szerk.)

Nem célunk, hogy dr. K. főrabbi cikkének állításait megcáfoljuk, mert aki hitközségünket, annak jó hírnevét ismeri, amúgy sem fogja a cikkben közölteket elhinni. Furcsa előttünk csupán azon tény, hogy egy »szélsőséges neológ« hitközség rabija kapva-kapott az alkalmon, egy jótékonyágáról ismert tekintélyes orthodox hitközséget befektíteni. Csúpan a »Zsidó Ujság« elővigyázatosságának köszönhető, hogy a neológ főrabbi célja meghiusult, mivel a lap hitközségünk nevét elhallgatta. (Loyálisan feltételezzük, hogy a neológ rabbi is csupán félrevezetve, jóhiszeműen járt el. — Szerk.) De miért nem inkább arra szíveskedett a főtisztelendő ur a közfigyelmét az »ítélet ideje előtt« felhívni, hogy hivei a sabboszt, a niddoh-t, a kasrusz-t, szóval szent Tóránk alapvető szabványait betartsák?! . . .

Ami az ügy lényegét illeti, úgy történt, hogy a cikkben említett »ojrach« (nem este, hanem már korán délután érkezett volt ide), vendégszerető sojchetünkönél jól meg-

Művészei ezek az emberek a szeretet és testvériség kegyes cselekedeteinek, a jótékonyágnak és az egymás segítésének. A köznap ridegségébe melegséget és poézist viszönzeten buzgólkodásuk, emberszerető jóságuk, amely patriarkális keretében és szürke félszégében kis világuk megható színeit vetíti elénk.

vacsorázott s a meleg miatt, határozott kívánságára ugyanott a szabad folyosón megágyazott jó fekvőhelyen hált meg.

Reméljük, hogy ezek után a főrabbi ur óvatosabb lesz s nem fog meggondolatlanul, valóságos orthodox hitközséget Szodomának bélyegezni, hanem igenis, oda fogja tartani a tükröt a valójában büntől eltorzult, a Tóra parancsolatai lábbal tipró vallástalan nem-orthodox arcok elé!

Soltvadkerti, 5687. Elül 1.
A soltvadkerti orthodoxok nevében,
Ifj. Berger Jakab.

Megérkeztek az
**őszi selyem,
bársony, szövet
és flanell
ujdonságok**

az olcsóságáról előnyösen
ismert

Spitz Herman

áruházában

Erzsébet-körút 34.

(S-ját házban.)

Szombat és ünnepnap zárva.

Az első magyarországi orthodox vitairat a reformkísérletek ellen

(Folytatás.)

Az „öregek“ érveit ezzel szemben a vitairat a következőkben adja elő:

„A vallási szokások az illető vallás sajátos eszméinek kifejezői. A hadseregben, például, különféle osztályzatu katonákat találunk, akiknek jelvénye, ruházata elüt egymástól. Amint nem cserélheti fel ruházatát a gyalogos, a tengerészével vagy tüzerével, ugyanugy nem lehet átültetni más vallásnak szokásait anélkül, hogy az eredeti vallás tanait meg ne hamisítanók. Hogyan lehetséges p. o. a négyszögletű sapkát a zsinagógába bevinni mikor ez a kereszt képe? Ezzel megszegyenitjük a vallások vallását, hogy leányától veszünk át tanokat, hisz ezzel elismerjük annak felsőbbbségét. Nem más ez mint a keresztény vallás majmolása.

Azok, kik tagadják — írja tovább szerző — az utánzási törekvést s e kérdések megoldását mint közszükségletet állítják oda, feleljenek: vajjon igaz-e azon érv: hogy azért akarják az emelvényt a frigyláda elé tolni, mert szükek a zsinagógák a hivek befogadására? Hát egyszerre lettek szükek az összes zsinagógák? Egyszerre utálták meg a régi melódiákat, hogy azokat ujjakkal akarják felcserélni? Mi hasznot hoznak e változások, hogy érdemesnek tartják ezekért felizgatni a kedélyeket s Izrael egységét feldulni s „két táborra“ osztani? Mert, megengedve, de e nem ismerve, hogy utánzást nem tiltja a Tóra, — micsoda érv

szól törekvéstek mellett, hogy nem méltányolva az „öregek“ érvelését, kiszorítjátok őket a zsinagógákból s így új község teremtésére kényszerítitek.

Az orgona használata ellen pedig a vitairat a talmudot szólaltatja meg s így érvel; „Annak használata a szombati és ünnepi napokon a talmud tiltja; azon érv ugyanis, hogy a bészhamikdosban is használtak hangszereket, nem alkalmazható, mert ezen engedély kizárólag a bészhamikdosra vonatkozott. S hogy mily félszeg a reformerek álláspontja, azt bizonyítja, a „sofár“ használata Roshasonó-kor. Hisz ezt a Tóra parancsolja meg, mégis ha az új napja szombatra esik: található-e zsinagóga, ahol a kürtöt megfujják? Ha az orgona működhet tünneppnapon, ugyan mért nem végzik a sofár-fuvást is? De az egyiket megengedni, a másikat megtiltani: ez nevetséges félszég. Ha a sofárt mellőzik, azt megengedhetőnek nem találják, ugyan mivel érvelhetnek az orgona mellett?

A „Mechojlasz Hamachnajim“ szerzője azután áttér arra, hogy a házasság megkötését a templomba akarják elhelyezni. Hogy a férfiak csarnokát elkülönítették a nők csarnokától, ugymond, ez már a jeruzsálemi szentélyben is meg volt s még ma is minden zsidó templomban így található; sőt azokban is, ahol az orgona szól, nem emelték fel szentségtörő kezeiket a női karzat ellen. Ha meg van engedve a

házasságkötés, hogy a férfiak és nők együtt legyenek a templomban, amint a reform kívánja, akkor ugyan miért volna megtiltva egész évben? Miért tehát ismét a félszég? Az egész évben elkülönítik a két nembelieket s csak a házasságkötésnél, hol a szemérem ellen oly könnyen véthetnek, nyitják meg a nőknek a zsinagógát?!

Végül a jomkipuri cipőviselet tilalmának leszögezése után, nevetéssé teszi a vitairat a reformereket, akik nem érzik, hogy Jomkipur napján milyen időszzerű felvenni az ártatlanság s bűnbocsánat jelképét a fehér ruhát.

*

A bazini rabbi röpirata, ha nem is győzte meg a reformereket, alkalmas volt befelé felvilágosító munkára. S ez nagyon fontos dolog.

Sok esetben most is látjuk, hogy az orthodox község nincs eléggé felvilágosítva a mostani „mechojlasz hamachnojim“ két tábor egymás közötti viszonyára vonatkozólag!

Taslich imakönyvecske

Ros-Hasonó napján a folyóvizhez zárandóklók részére nélkülözhetetlen. — A teljes ima kis notesz-alakban, gyönyörű kivitelben megjelent.

ÁRA: 40 FILLÉR.

Diszkötésben, magyar fordítással

80 FILLÉR.

Megrendelhető a kiadónál:

Bpesti Kerületközi Talmud Tóra
Budapest, Vörösmarty-ucca 11. szám.
Viszonteladóknek engedmény.

Képviselőt adunk az ország minden községében és városában üzlettel vagy lakással bíró megbízható egyénnek

KIRALY GOZMOSÓDA RUHAFESTŐ ÉS

Vidékre külön
postaosztály.

VEGYTISZTÍTÓ

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük.

Budapest, VII., Király-utca 15. szám. — IV., Magyar-utca 6. szám.

Szabónoknak, szabóknak nagy árengedmény.

Hazatérő nyaralók!

Weisz Mór KEKSZ. KÉTSZERSÜLT ÉS SÜTEMÉNY GYÁRÁBÓL Budapest

Telefon: J. zsef 423-65.

DOB-UTCA 22

Telefon: J. zsef 423-65

A gondos háziasszony legelső dolga, hogy beszerzi a legszükségesebbet. Vásároljon tehát azonnal

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz **Ki-széccé**, Elül 13.
Sabbosz kezd. (Bpest) 6 óra 10 p.
„ kimen. „ 6 „ 55 „

A „Zsidó Ujság“ ajándékai. Lapunk Róshasonó ünnepi számához, amely bő és változatos tartalommal fog megjelenni — **naptárt** mellékelünk. Szűkös-ünnepi számunkkal egyidejűleg pedig, minden előfizetőnk, akinek előfizetése legalább f. é. november 1-ig rendezve van, díszes kiállítású vallásos tartalmu **regényt** kap ajándékba. A regényre azok tarthatnak igényt, akik az esetlegesen lejárt vagy lejáró előfizetésüket (legalább a fentjelzett időpontig meghosszabbítva) legkésőbb f. hó végéig megújítják. Összes hátralékos előfizetőnknek csekket küldünk, amelyen a jelenlegi lejárat jelezve lesz.

Rabbiválasztások. Mátészalkáról vett értesülésünk szerint az oltani hitközség Grünbaum Frigyes rabbít főrabbiává választotta. — Szatmárköri körletől jelentik nekünk, hogy az oltani hitközség a mezőkövesdi főrabbi fiát, Jungreis Fülöpöt, egyhangulag főrabbiává választotta. — Altmann Sámuel, a volt mezőcsáti főrabbi z. c. l. fiát a budapesti „Réim Ahüvim“ egylet választotta rabbijává.

Szijum-ünnepély. Verpeletről jelenté tudósítónk: Rojschoj-deskor volt a megb. nagyhirű főrabbinak, Tannenbaum Farkas z. c. l.-nak Jahrzeit-ja. Ezen alkalomból az itteni jesiva nagyszabású szijum-ünnepélyt rendezett, amelyen sok tóra hangzott el. Különösen kiemelendők főt. Pollák József helybeli és Altmann Fábán mezőcsáti főrabbi, valamint Pollák Zakariás tartalmas beszédei.

Kóser vendéglők Karlsbadnak! Weisz Gáspár ur, az orthodox országos képviselő tagja, igen fontos prozociót vet fel hozzánk intézett levelében. Ezren és ezren, írja, mennek Karlsbadba, orthodox zsidók s ellepik a vendéglőket — amelyek tulajdonképen nincsenek is kellő felügyelet alatt. Karlsbad rabbija, dr. Ziegler ismert **reformrabbi**, akit nem is ambicionálja, hogy a vendéglők felügyelete alatt álljanak. Valóságos anarchia van tehát e téren. Weisz Gáspár ur nézete szerint a nagyszámu magyar orthodox zsidóra való tekintettel az orthodox központi irodának kellene a dolgot kézbevenni és vagy önállóan vagy a szlovenszkói orthodox irodával karöltve kellene teljesen megbízható vendéglőket felállítani. Az idei évad végét járja és így tehát az új szezonig elég idő áll rendelkezésre az ügy fontosságához mért kellő elintézésre.

A varsói főrabbiág. A varsói hitközség most tárgyalja költségvetését. A rabbiságra több, mint 218 ezer zlotit költenek. A rabbiság 13 tagból áll. Elhatározták, hogy főrabbit választanak. Eddig a rabbiságot kifelé dr. Schor engel hitközség képviselte. (Varsóban osztatlan hitközség van. Így érthető, hogy a nagy lengyel-zsidó város rabbija Doctor. Reméljük, hogy a főrabbi megválasztásánál a varsóiak inkább a „mojrénú“ és a „hatórász hajróo“ diplomák tulajdonosaira vetik majd figyelmüket, mintsem a Doctorokra. — Szerk.)

Bójt kettétépett széfer miatt. Furcsa esetet írnak a lengyelországi Krive városkáról. A hitközségi vezetőség egy tagot eltöltött hat hónapra a tóra elé járulástól, azaz nem kapott alijót. Az utolsó szombat azután nézeteltérés támadt az elitelt és a templomi gabbe között. Az elitelt azt erősítette, hogy letelt a hat hónap, a gabbe szerint a vitás szombat is még beletartozik. Erre

az alijótól megfosztott zsidó oda ugrott, felretolta a felhívottat, maga állt a széfer elé, elmondta a a brocho, s mivel elhúzták onnan, megragadta a széfert és kettészakította. A rabbi a szomorú eset miatt általános hitközségi böjtot rendelt el és gyász-kerő bevágás eszközését.

Harminchat év után. Az amerikai kivándorlókat segítő Hias egyesület elnöke, dr. Hermann, több havi tanulmányutát tett Szovjetországban az ottani kivándorlók helyzetének megismerésére. Most azután bankettet adtak tiszteletére Berlinben. Több szónok üdvözölte, többek között Raffalowitz, a zsidó gyarmatosító társaság (Ica) egyik igazgatója, aki elmondta, hogy Braziliába az elmúlt 2 év alatt 6000 zsidó vándorolt be és remélhető, hogy a nagy Brazília újabb menedékhelye lesz a zsidóságnak. Az üdvözlőtekre az ünnepelt válaszolt. Kijelentette, hogy ez nem az első bankett, amelyet tiszteletére rendeznek. Már 36 évvel ezelőtt vendégelték meg Berlinben. De akkor átutazó emigráns volt és a Schlesischer Bahnhof területén működő bizottság megbízásával — meleg teával kínálták meg. Azóta sem felejtette el a zsidó kivándorlók szenvedéseit és ezért életét e szenvedések enyhítésére szánta. A Hias igazgatói szívvel dolgoznak, mert mindannyian kelet-zsidó kivándorlók voltak s magukon érezték: mit jelent idegennek lenni Miczrajimban.

Egy talmudtóra 50 éves jubileuma. Amint már megemlítettük a „Zsidó Ujság“, a nagy-tapolcsányi Machziké Tojro félszázados jubileumát üli és ebből az alkalomból az iskola 50 éven át működött híres tanítója R. Chajim Fürst nevére nagyszabású alapítványt óhajtanak tenni. A rendezőség felkéri azokat, akik R. Chajim Fürst tanítványai voltak és még eddig az ő nevét viselő alapra nem adakoztak, hogy azt tegyék meg minél előbb.

Kolera Palesztina körül. Irákban, amely a bibliai korban az *Aram-Naharajim* nevet viselte, kolera-vész ütött ki. Hogy a vész terjedését meggátolják, Palesztina kormánya elrendelt 5 napi vesztézárt minden Irák felől jövő számára.

Aki jobban gyűlöli a zsidót, mint nemzete gyalázóját. Berlin környékén egy lengyel lakó háziurát „német disznónak“ nevezte. Az ügy egy berlini járásbíró elé került, aki a gyalázkodót — felmentette. Indokolás az volt, hogy ez a sértés nem vonatkozhatott a háztulajdonosra, mert zsidó lévén, német állampolgár ugyan, de nem érezheti magát találya, ha német disznókról beszélnek.

Denunciálás. Nagyváradon egy Benedek Salamon nevű ember feljelentelte Schön Dezsőt, az oitani „Mizrachi“ volt titkárát, hogy ő tudósítja a külföldi lapokat Romániáról és rossz híreket költi Romániának. A megvádolt embert a rendőrség letartóztatta, majd szabadon bocsátotta, mivel gyanusnak találta a felelőt, új keletű román sovinizmusát . . .

A kassai főrabbit Sopronba hívják? Szlovenszkói lapok jelentése szerint a soproni orthodox hitközség a ros-jesivoi tisztségre meghívta Brach Sámuel, a hírneves kassai főrabbit. A tárgyalások még folynak.

Hány zsidó él Fehéroroszországban? Fehéroroszország kormányának statisztikai bizottsága most hozta nyilvánosságra az ezévi népszámlálás eredményét, mely szerint jelenleg 4.983.168 lélek élt ott. Ebből 817 százalék zsidó, mely kitesz 407.119 lelket.

Zsidó prédikáció hinduk és budhisták előtt. A napokban tartották a vallásfelekezetek testvériesülésének kongresszusát. A kongresszus fantasztikus célja a zsidó, a keresztény, a mohamedán, a hindu, a konfuciusi, a budhista vallások kibekítése. A kongresszuson megjelent a londoni szefard hitközség chachamja, dr. Gester More, aki a következőt mondta: Egy emberpártól származunk mindannyian. Ádám az Egyetlenőt kapta a lelket. Egy napsugarat ha átengedünk egy prizmán, számos színre bomlik. A népek és felekezetek az ilyen felbontott sokszínű sugárhoz hasonlóak: Ha majdan egykor egyesülnek, a nap dicső

világossága teljes pompájában fogja őket beragyogni. A zsidó hitfelekezeti a mostani vallások közül a legidősebb, de nem ismer semmilyen különbségeket fajok és zsidók között. Zsidó próféta kérdezte: „vajjon nem egy alyánk van mindannyiunknak, egy I ten teremtett bennünket, miért hűtelenkednénk egyik a másik ellen“.

Aki nem akarta a szegény tudóst támogatni. A gazdag, de műveletlen kereskedőhöz bemegetni egy szegény nyomorék s 5 pengő adományt kap. Utána egy nyomorgó talmudtudós megy be és a gazdag 10 fillért ad neki. A gazdag kereskedő barátja, aki a két esetenél jelen volt, csodálkozását fejezte ki az érthetetlen eljárás felett, amire a kereskedő azzal felelt: Nem is olyan érthetetlen a dolog. Amikor a nyomorékot láttam, eszembe jutott, hogy én is válhatok még egyszer nyomorékká és ekkor nagyon jól fog esni a támogatás — miért is dusan meg ajándékoztam a nyomorékot. De amikor a tudóst megláttam, eszembe jutott az, hogy én mint tudós sohasem fogok rászorulni másra, mert ha nyomorék lehetek is, de tudós sohasem . . .

Fűszerkereskedők és magánosok figyelmét felhívjuk egy elsőrangú orth. kóser levestészta-gyártmányra. Vékonytelt, kockatészta, csillagtészta, eperlevél, tarhonya, csötészta (makkaróni) a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb gépekkel gyártatik Berger Arzén gyárában Beleden. Ismerve a kitünő céget, a legmelegebben ajánljuk fentieket egy a kereskedők, mint háziasszonyok figyelmébe. Bármely kis próbarendelést készséggel eszközöl a gyár: Berger Arzén tész aipar Beled.

Két tanulóknak esaládi otthon

nyújtanék. Világi és héber tárgyak correpetíciója. — Német társalgás. Egyéni nevelés.

EKSTEIN JENŐ

az aut. orth. izr. polg. fiúiskola tanára
Budapest, VIII., Vay Ádám-u 8 III. 8

Iskolakönyvek

az ország összes iskolái részére kaphatók.

Müllernél, Laudon-u 2.

Telészim, Machzójim, Szeferim.

Értesítjük

tisztelt vevőinket, hogy a hűvösebb idők beálltával a virsli és kolbászaru szállítások újból megkezdődtek. — Utánvételes postacsomagszállítások újból megkezdődtek. — Utánvételes postacsomagszállítás az egész országban. — Kérje még ma legújabb árjegyzékünket, mely mindenről tájékoztatja.

SKREK LIPÓT orth. כשר
szalámi és kolbászárugyára
Budapest, VII., Dob-utca 27.

Sürgőnycim: „Skrekszalámi“. — Telefon: József 424—17.

Eichbaum Mór
sirkőgyáros

V., Pozsonyi-út 1-3. Tel. T. 246-74

Felmondás miatt

SIREMLÉKEK

bel- és külföldi márványokból, legolcsóbb árban részletfizetésre is kaphatók.
-Tervrajzok díjtalanul.-

az összes raktáron lévő siremlékek beszerzési áron sürgősen adatnak el.

Jesivákat Támogató Egyesület (Tomché-Jesivósz) Győr

Postacsekkszámla száma 40.530

Részletezés:

A kimutatott összegekhez hozzájárultak: **Beled:** Schwarcz Ignác 10, Deutsch Adolf, Berger Benő, Reichmann Samu, Scheffler Mór 6-6, Friebert József, Wohlstein Gyula, Spitzer Zsigmond 5-5, Stern Mór, Steiner Simon, Bandi Zoltán 4-4, Frankl Izidor, Löwinger Béla, Rosenberg Fiverek 3-3, Goldstein Sándor, Hoffmann József, Löwenstein Dávid, Löwenstein József, Singer Lázár, Ungár Manó, Pahmer Henik, Berger Jakab, Berger Öser, Reichmann Simon, Schwarcz Lázár 2-2. Két pengőnél kisebb összegekből 26.-

Cseger: Kaufmann Nándor 13, Lautmann Sámuel 12, Lichtmann Mátyás, Kaufmann Antal, Weisz József 10-10, Kaufmann József, Schwarcz Ferenc 8-8, Groszmann József 6, Berger Adolf 5, Berger Jenő, Berger Márton, Braun Jakab, Grünfeld Mózes, Lichtman Kálmán, Lichtmann Aladár, Lichtman Nándor, Lichtmann Armin, Reingewürtz Salamon, Schwarcz Antal, Schwarcz Dezső 4-4, Reingewürtz Lipót 3 20, Sámuel Noé Glücksmann Péter 3-3, Reingewürtz Ignác 2.40, Berger Sámuel, Friedmann Bence, Friedmann József, Fried József, Feldmann Lajos, Herschkovits Adolf, Kaufmann Dezső, Katz Sándor, Katz Károly, Klein Ignác, Lichtmann Vilmos, Schwarcz Simon, Venyige Gábor, Weisz Ignác, Wachtel Adolf 2-2, Fischer Mihály, Groszmann Mór, Gutmann Gyula, Gelber Jenő, Katz Lajos, Katz Kálmán, Lichtmann Izidor, Mózes Jenő 1-1, Herskovits Mayer, Rosenberg Dávid 1 60-1.60, Klein Izidor, Grünfeld Áron, Pinkász Pál 1.20-1.20, Rosenberg Jechiel 0.64, Friedmann L. Schatten J., Dáskál Károly, N. N. 0.50 0.50, Weisz Juda 0.60, Friedmann Izrael 0.40, Grosz Salamon 0.32, Davidovits M., Lichtmann Áron 0.24-0.24, Heilbrunn L., Diner Noé 0.16-0.16.

Dusnok: Sebenschfeld Mihály, Gritz Jakab, Grün Bernát, Goldgruber Dezső 2.50-2.50.

Öz-Bolyok: Katzburg Miksa főrabbi 2, Cink Béla 15, Fried Sándor 12, Fried Miksa, Id. Klein József 10-10, Fodor József, Goldberger Arnold, Grosz Simon, Klein Adolf aker., Schreiber Simon, Weiner

József 5-5, Löwy Nándor, Schächter Izsó, Strausz Gyula, Braun Lajos, 4-4, Weinberger József 3.50, Gutmann Sámuel, Gutmann Jakab, Kögel Ignác és Fia, Klein Adolf, Lefkovits Hermann, Mandel Mór, Schwarcz Károly 3-3, Bau nöhl Márton, Desser József, Fried Béla, Fried Ferenc, Fränkel N., Genud Mór, Goldberger Vilmos, Goldberger Ignác, Junger Adolf, Dr. Kiss Endre, Krausz Sámuel, Klein Ferenc, Dr. Lenkei Dezső, Lax Lajos, Lefkovits Jenő, Leibler Juda, Laufer Ignác, Mandel Ernő, Dr. Mandel József, Salzer Abraham, Schächter Jakab, Schlesinger Hermann, Schwarcz Ignác, Schwarcz Emánuel, Schwarcz Lipót, Sturm Simon, Weber Mór, Dr. Winter Jenő elnök, Dr. Klein Zoltán 2-2, Fried Kálmán 2.80, Dancinger Árpád, Groszmann Sándor, Holländer Sándor, Rauchmann József 1 60-1.60, Bau nöhl Dezső, Baumöhl Gyula, Groszmann Henrik, Novák Arlur, Schächter Cháim, Schultz Sámuel, Teitelbaum N. 1-1, Blumberg Soma, Bieberg Miksa, Fischer Hermann, Goldhamer Vilmos, Groszmann Lajos, Grünbaum Lajos, Kellner Jenő, Steiner Dávid, Steiner Márton, Weinberger Bernát, Klein Sámuel L., Danzinger Adolf 0.80-0.80, Klein Adolf metsző 0.40.

Rajka: Kurz Ferenc 4.80, Weisz Vilmos 3.60, Löwin Samu 2.80, id. Weisz Ignác, Weisz József, 2.72-2.72, Kurz Lipót 2.56, Spuller Testvérek, Trödl Gábor 1.60-1.60, Silberg A., Spuller Zsigmond 1.20-1.20, Reisner S. 1.04, Löwin Mór, Láng Jenő 0.96-0.96, Nádas Jenő 0.80, Rosenzweig J., ifj. Weisz Ignác, Weisz Sándor, Weisz Adolf 0.56-0.56, Kurz N. H., Klinger 0.50-0.50, Buchheister 0.40, Schick 0.32, Justitz 0.24.

Sátoraljai hely: Orth. Bész-Hamidrás: Weinberger Izsák 25.-, Lipschitz Jakab 17, Löwinger József 13, Berger Jakab 11, Siegelmann Adolf 8, Deutsch Sámson, Fried Ignác 6-6, Gelbstein Hermann, id. Deutsch Sámuel 5-5.

Szarvas: Blum Bencion főrabbi 2.50, Fleischer Bernát, Jakobovits Simon, König Mór, Schlesinger Sámuel 5-5, Kallus Samu, Löwy Salamon, Löwy Simon, Rosenberg Gyula, Schönwald Kálmán 4-4,

Klein Jakab, Rosenberg Sámuel, Rosenberg Ignác, Schlesinger Gáspár, Schlesinger Mózes, Schwarcz Zakariás, Schwarcz Adolf, Steif Simon 3-3, Gutmann Fülöp 2.50, Bunzl Izidor, Fekete Bernát, König Zoltán, Schlesinger Jenő, Schlesinger Simon, Schwarcz Jakab, Schwarcz Sándor, Schwarcz Hermann, Schönwald Lajos, Sábél József, Weinberger Herman 2-2, Blonder Salamon, Buttermann József, Ehrmann Mór, Fekete Márton, Friedmann Bernát, Haász Ignác, König Izidor, König Leó, Klein Mihály, Klein Árpád Kohn Samu, Kion Béla, Katz Béla, Majesz Abraham, Rotter Jenő, Schlesinger Dávid, Schwarz Izsó, Schwarcz Dávid, Schwarcz Mór, Sábél Lajos, Sábél Sándor, Steif Dávid, Weinberger Jenő, Teitelbaum Nándor 1-1, Májesz Pinkász 1.50.

Jánosháza: Rubinstein József főrabbi 4, Breiner Mátyás, Salzer Bernát, Kohn Ignác, Kovács Henrik, Rosner József, Sándor Jenő, Schlesinger Rudolf 10-10, Bergstein Sándor és veje, Salzer József, Frankl Ernő, Grünwald Testvérek, Goldner Teofil, Kaszil Miksa és fia, Kohn Hermann, Krausz Miksa, Löwinger Ignác, Löwy Dávid és fia, Salzberger Mór, Salzberger Rezső, Sándor Imre, Schwarcz Rudolf, Sebestyén Izidor, Singer Adolf, Singer Sándor, Weisz Zsigmond, Weisz Salamon, Zollner Dezső, Frankl Jenő 5-5, Zollner József 8, Götzl Béla, Hoffmann Adolf és Fia, Holzer Ödön, Kohn Arnold, Szépligeti Samu, Steiner Ignác 4-4, Benedek Albert, Löwinger Dezső, Schönauer Lipót 3-3, Reiner Naftáli 3.30, Deutsch Jenő 2.50, Szépligeti Rezső 2.20, Apfel Kálmán, Federer Ignác, Federer Jakab, Holzer Henrik, Holzer László, Koch Mihály, Koch Sándor, Löwinger Alfréd, Löwinger Emil, Markovits Hermann Sámuel Emánuel és fia, Stern Ferenc, id. Stern Lajos, Schönauer Ede, Havas Imre, Kohn Hugó, Kohn Pál, Dr. Magyar László, Roth Benő, Rosner Ferenc, Steiner Pál 2-2, Bauer József, Deutsch Vilmos, Fischer Mór, Holzer Lipót és veje, Kánitz Ignác, Kämpfner Armin, Keszler József, Klein Adolf, Kohn Sándor, Marton Kálmán, Pollák Mór, Preis Mór, Sebestyén Aladár, Stern Miksa, Sternberger Jakab, Steiner Jenő, Weisz Ignác, Baksz Imre, Frankl József, Krausz Miksa, Marton József, Schlesinger Endre, Schlesinger Samu, Weisz Béla, Zoltán Miklós 1-1. Folyt.köv.

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

PALYÁZATOK Apró hirdetések

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

A putnoki Talmud Tóra Egy-let pályázatot hirdet egy melamed állásra. Pályázhatnak, kik chumis, rasi, gemoro és toszefosz tanítást vállalják. **Roth Zoltán**, az egy-let elnöke.

A celldömölki aut. orth. izr. Talmudtóra keres egy vallásos böchert, aki képes tanítani Chumis-Rasit és Gemóret. Havi fizetése 64 pengő, vándorkoszt és lakás. Ajánlatok **Neustadt Samu** elnök címére küldendők.

A balassagyarmati orth. izr. hitközség iskolaszéke a szervezés alatt álló ötödik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javaldalmazása: törvényes fizetés és lakbér. Előnyben részesül, aki alapos héber tudással rendelkezik és megfelelő vallásos életmódot folytat. Szabályszerűen felszerelt kérvények a héber tudást és vallásos életmódot igazoló okmányokkal kiegészítve a hitközségi iroda címére küldendők szeptember hó 25-ig. **Dr. Székely Miksa** iskolaszéki elnök, **Adler Samu** igazgató, jegyző.

בני ישראל - בני נחום - בני משה - בני ישראל keresetnek előbbi 120 P utóbbi 60 pengő díjazással. Utiköltség csak meghívottnak térítetik meg. Ajánlatok **Krausz Adolf** hitközség elnök, **Szendrő**, címre küldendők.

ÁGYTOLLAKAT
pelyheket és fosztolt tollakat veszek és eladok. Vidéki megrendeléseket bármily mennyiségben pontosan eszközölöm.

König Mór, Szarvas.
Telefonszám: 14.

Figyelem! Orth. **בשר**
Bel- és külföldi sajt- és turo különlegesek, tea-vaj, juhsajt, (gomoja) és tejföl legolcsóbb napi árban.

Lillienfeld, Dob-u. 28.

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság
FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII, Dohány-utca 68. Telefon József 529-51.

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 27/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

SZIGORUAN orth. vallásos, 40 év körüli özvegy nagykereskedő oly hajadont, vagy megfelelő körülmények közt levő özvegy urinót óhajt nőül venni, ki gyermekeinek emberileg elközelíthető módon az anyát is képes pótolni, Természetesen diszkrétén kezelendő lehetőleg legrészletesebb szíves ajánlatok „Jellem” jelíge alatt kéretnek a kiadóba.

FIATAL 26 ÉVES izr. fűszerkereskedő házasság céljából megismerkedne csakis jó családból való, művelt, vallásos, szép fiatal urilánnyal. Hozzá tartozók kimerítő ismertetésüket „Boldogság” jelígeire küldjék a kiadóba.

JÓMÓDU szabómester kis testihibával, nőstülni szándékozik. Hozománya nem szükséges. Levelet „Megértés” jelígeire a kiadó továbbít.

ORTHODOX, tizlettel rendelkező középkorú, fess elvált uriember megköszölné. 10.000 Pengő hozományra reflektál, melyet üzeme megnagyobbitására kíván fordítani. Csakis teljes című, lehetőleg fényképes ajánlat lesz megválaszoiva. Két héten belül érkező levelet „Komoly 36” jelígeire a kiadóba kér.

SZLOVENSZKŐI unokahugom férjhezmenne 30.000 cseh korona hozománnyal. Levélileg bővebbet. Jelíge: „Szlovenszko”

NŐI DIVATSZALONNAL rendelkező fiatal, előkelő zsidó családból való vallásos urilány férjhez menne. Csakis komoly ajánlat vétetik figyelembe. Jelíge: „Komoly házasság”

FÉLÁRVA sógornőmet férjhezadnám biztos existenciájú iparosemberhez. Megkeresés „Gyönyörű 23” jelíge után.

Állást nyer.
SZOMBATOT tartó szolid segédet keresek fűszer rövidáru nagybani szakmából, ajánlközások bizonyítványokkal Gottlieb Józsefné Hőgyész.

GYERMEKSZERETŐ németül tudó megbízható orth. kisasszonyt keresek, ki főzéshez ért, jó helyre. Laufer Salgótárján.

Állást keres.
GYORS- ÉS GÉPIRONÓ szombattartás mellett állást keres, Cim megtudható a kiadóhivatalban.

HADIROKKANT, családapa bármely munkát vállal. Cim a kiadóban.

Különféle

NŐI RUHASZALONBA szombattartás mellett fizető tanulóleányok felvétetnek. Elsőrangú és laikismeretes foglalkoztatás melletti a finom felsőruhavarrás rövid időn belül elsajátítható. Moskovits szalon, VI, Jósika ucca 10.

GYMNAZISTA leány szerény igény-nyel óratanítást elvállal. Cim a kiadóban.

TANITVÁNYOKAT csekély díjazással elvállal gimnazista leány. Bővebbet a kiadóban.

UTCAI szoba ellátással 1-2 személy számára jobb orthodox házban kiadó. Leveleket „olcsó” jelígeire a kiadó hivatalba kérek.

STRENG orth. Familie in Wien, nimmt 1 oder 2 Kinder im Alter von 8-15 Jahren in Pflege. Auskunft bei I. Stern, Wien, II., Taborstrasse 31.

KITLIKET legszebb kivitelben készít Weisz fehérmű-készítő. Dob-ucca 24. sz.

POZSONYI rabtinövendék, ki felelősséggel készít elő polgárra, gimnáziumra és bármilyen zsidó tárgyakra, házitánitónak ajánlközik. L. M., Miskolcz, Palóczy-u. 6

Wesilla egyszeri kifőzéssel fehérre mos

Budapesti autonom orth. izraelita hitközség.

1044—1927. szám.

Hirdetmény.

templomi imaszékek bérbeadása tárgyában.

I.

VII., KAZINCZY-UCCAI TEMPLOM ÉS III. EMELETI DISZTEREM IMASZÉKEI

folyó évi szeptember hó 13-tól (keddtől) kezdve szeptember hó 15-ig (csütörtökig) bezárólag délután 5—7 óráig, szeptember hó 18-tól (vasárnaptól) kezdve pedig naponta délelőtt 11—1, délután 5—7 óráig (péntek délután kivételével) a hitközség disz-

termében VII., Dob-uca 35. III. emelet) adatnak bérbe. A múlt évi bérlők — amennyiben hitközségi tagok — szeptember hó 18-ig (vasárnapig) elsőbbségben részesülnek. Ezen idő leteltével a hitközség szabadon rendelkezik az imaszékek fölött.

II.

VII., ORCZY-HÁZI TEMPLOM IMASZÉKEI

folyó évi szeptember hó 13-tól kezdve naponta délután 5—7 óráig (péntek délután kivételével), vasárnap délután 4—7 óráig a helyszínen (VII., Király-uca 1. II. emelet) adatnak bérbe. Hitközségi tagok,

valamint régi bérlők — akik az Orczy-házi templomban a múlt évben bérelt imaszékekre igényt tartanak — szeptember hó 18-ig (vasárnapig) elsőbbségben részesülnek.

III.

IX., TOMPA-UCCAI TEMPLOM IMASZÉKEI

folyó évi szeptember hó 13-tól (keddtől) kezdve naponta d. u. 6—8 óráig (péntek d. u. kivételével) vasárnap d. e. 9—12, d. u. 3—6 óráig a helyszínen (IX., Tompa-uca 17a.) adatnak bérbe. Hitköz.

ségi tagok, valamint régi bérlők, — akik a Tompa-ucai templomban a múlt évben bérelt imaszékekre igényt tartanak — szeptember hó 18-ig (vasárnapig) elsőbbségben részesülnek.

IV.

CSÁKY-UCCAI TEMPLOM IMASZÉKEI

folyó évi szeptember hó 13-tól (keddtől) kezdve naponta d. u. 5—7 óráig (péntek d. u. kivételével), vasárnap d. e. 9—12, d. u. 4—7 óráig a helyszínen (V., Csáky-uca 9.) adatnak bérbe. Hitközségi ta-

gok, valamint régi bérlők — akik a Csáky-ucai templomban a múlt évben bérelt imaszékekre igényt tartanak — szeptember 18-ig (vasárnapig) elsőbbségben részesülnek.

V.

VII., KAZINCZY-UCCA 52—54. sz. a. TIFERESZ BACHURIM IMASZÉKEI

folyó évi szeptember hó 13-tól (keddtől) kezdve naponta d. u. 6—8 óráig (péntek d. u. kivételével),

vasárnap d. u. 5—8 óráig a helyszínen (VII., Kazinczy-uca 52—54. I. emelet) adatnak bérbe.

Az imaszék tulajdonosa, illetve a bérlője az imaszék használati jogát másra át nem ruházhatja. Amennyiben az imaszék tulajdonosa vagy bérlője az imaszék igénybevételében akadályozva lenne, az imaszék használati jogát kizárólag a hitközség adhatja bérbe. Ezen határozatunknak a legszigorubbán érvényt fogunk szerezni.

Budapesti, 1927. szeptember hó 6.

A BUDAPESTI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG ELŐLJÁRÓSÁGA.

יידישע צייטונג

ד"ב

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT 5727ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 EVRE P 20.—
" " " " " P 10.—
KÜLFÖLDRE " " " " " P 22.—
Postascheckkontó-szám: 50791.

A szlovenszkói zsidó loyaltás

A napilapok jelentése szerint a Lord Rothermere akció elleni mozgalommal kapcsolatban Szlovenszkóban zsidóellenes nacionalizmus ütötte fel fejét. Azt hangoztatják, hogy figyelni kell a zsidókat, nem beszélnek-e otthon magyarul, nem küldik-e magyar iskolába gyermekeiket, nem olvasnak-e magyar lapokat. Olyasvalami ez, a mi már megtörtént régen a középkori Spanyolországban, ahol az inkvizíció vezetői kiadtak szabályzatot arról, hogyan kell megfigyelni a titkos zsidósággal megvádoltakat, nem vesznek-e fel szombaton tiszta ruhát, nem gyujtanak-e pénteken löbb gyertyát, nem tartózkodnak-e tervszerűen és következetesen a sertéshus evéstől.

A történelmi párhuzamot tovább lehet vonni. Bárha ilyen viszonyok között éltek a zsidók és a kényszerkeresztények Spanyolországban és bárha 1492-ben ki lettek űzve Hispániából s kényszerülve voltak szétszóródni a régi ozmán birodalom egész területén: megtartották elnyomóik spanyol nyelvét és a szefard zsidók mind a mai napig spanyol-zsidó nyelven beszélnek. Mert ez a zsidó hűség.

Ezt a zsidó hűséget akarják a legutóbbi napokban, a török zsidókból a kemalisták kitépni és a türelmellen törökösítést irták zászlójukra. Ugyanigy járnak el azok a szlovenszkói körök, akik a zsidóságnak magyar kultúrában, magyar iskolában nevelkedett részét hűségük megszegésére és konjunkturális megváltoztatásra akarják bírni. Mintha pár év alatt meg lehetne változtatni egy évezredes multat és kulturális beállítottságot. A zsidó hűség nem forradalmasít s egyáltalában nincs ellentéttel a loyaltással, amely abból az adottságból táplálkozik, hogy az egyén nem válogathatja meg az államot,

amelyhez való tartozását nálánál erősebb hatalmas állapotok meg. Ezt érzi Szlovenszkóban minden gondolkodó zsidó és azért nagyon helyesen, a hallgatás bölcs politikáját követik a Rothermere akcióval szemben.

Ezért nem veendő komolyan az a hirlapi kacsa, amely arról tud, hogy „ruszinszkói zsidó községek az angol lordhoz fordultak s fel-

világosították a mai Magyarország reakciós voltáról”. Akik ilyen híreket terjesztenek, elfelejtik, hogy ugy a ruszinszkói mint a magyar zsidók tudják, hogy ilyen beállítások nem ártnak Rothermere mozgalmának, de alkalmasok a zsidó hűséget kétségbevonni, ami pedig rágalom és perfidia és magán viseli a tendenciózus antiszemita eredetének bélyegét.

A zsidó szokások klasszikusa

— A „MAHARIL” ötszázadik Jahrszeit-ja. —

Hétfőn, Eltől hónap 22. napján lesz félvezrede, hogy a Maharil meghalt. Ezt a nevet, amely rövidítése ennek: *Mojrenü Horav Rabbi Jakov ha-levi*, mindenki ismeri, aki egy kissé foglalkozott a templomi szokások törvényeivel. A Maharil a minhogok klasszikusa. A XV. század elejéig a német zsidó községek helyzete olyan bizonytalan volt, hogy a nagy kehíllők gyakran szétmállottak, tagjaik kénytelenek voltak kivándorolni, széteszolni és így a régóta fennállott hitközségi szokások és hagyományok veszendőbe mentek és feledésbe merültek, ezért vált szükségessé a régi szokások írásbeli fixrozása és a sértetlenségük feletti örködés. Ilyen értelemben működött a Maharil. Feljegyezte az idejében gyakorlatban volt *minhogim*-ot és a régi értékek őrzésében annyira ment, hogy még az imák dallamait is megállapította. Döntéseit irányadóknak fogadták a német hitközségekben és megállapításai a Remo utján a *Sülehon Örüh*-ba kerültek és így a mai vallási gyakorlatunk egyik kiváló tényezői.

Az igazi, élő zsidó vallásosságnak egyik jellemzője a *minhog*-hoz való

ragaszkodás. Ez a ragaszkodás kifejezése annak, hogy az ősök hagyományait folytatja a következő nemzedék. Ezt olyan fontosnak tartották már régi időkben, hogy általános mondássá lett: *Jiszroel minhogja (szokása) törái törvényszám-ba megy.* De ki tagadhatná, hogy vannak olyan szokások, amelyeknek semmi alapjuk sincs a vallástörvény irodalmában és amelyeknek gyakorlása csak a tudatlan emberek körében divik? Ezeket már a talmud „minhog stüsz” (balga szokás) néven ismeri. Hogy egyes minhog milyen kategóriába esik, ennek megítélése a rabbinikus tekintélyek kompetenciájába tartozik. Az igazi orthodox vallásosság a *minhog*-beli kegyelet és a *halacha*-beli előírás harmóniájából tevődik össze. Az orthodoxia tanítása szerint még a legkisebb minhogot sem szabad feláldozni a kor kényelmi szempontjainak, viszont a *minhogok* értékelése talmudtanulás nélkül lehetetlen. Ez a harmónia nyilatkozik a Maharil-nál és így az ő szelleme él ma is az igazi orthodoxia vallási életében.